

Πρώτες βοήθειες:

τηλεφωνικές οδηγίες προς τον ιδιοκτήτη

Γιώργος Μ. Καζάκος

ΜΑΕΘ, Κτηνιατρική Σχολή, Α.Π.Θ.

Τηλεφωνικές οδηγίες

(telephone triage)

- Η διαχείριση της υγείας ενός ασθενούς από απόσταση με τη χρήση μορφών τεχνολογίας όπως το τηλέφωνο
- Γενικευμένη χρήση τηλεφωνίας >> αύξηση κλήσεων για τηλεφωνική συμβουλή
- Περιοχή υψηλού κινδύνου καθώς δεν βλέπουμε το άρρωστο ζώο
- Σε έρευνα:
 - 37% λάθος διάγνωση (Rupp, Ramsey, & Foley, 1994)
 - 33% περισσότερο κατάλληλη προσκόμιση στο τμήμα επειγόντων μετά από τηλεφωνική συμβουλή συγκρινόμενη με τις προσκομίσεις ρουτίνας (Barber et al. 2000)
- Ορθότητα συμβουλής ανάλογη της παρεχόμενης πληροφορίας (δυσουρία vs τεινεσμός, έμετος vs απόχρεμψη)

Τηλεφωνικές οδηγίες

- Θεσμοθετημένη εκπαίδευση για ιατρική
- Όσο γίνεται περισσότερες πληροφορίες (να μην κλείνει τη σύνδεση πρώτος ο ιδιοκτήτης)
- Πρωτόκολλα – κατευθυντήριες οδηγίες για νοσηλευτικό προσωπικό
- Ιδανικά ο περισσότερο και όχι ο λιγότερο έμπειρος
- Οδηγίες, πρωτόκολλα καθώς και δυνατότητα παράκαμψης από πρωτόκολλο
- Προσοχή όταν το πρόσωπο που καλεί δεν είναι ο ιδιοκτήτης

Τηλεφωνικές οδηγίες

στο επείγον περιστατικό

- Ηρέμηση (πανικόβλητου ιδιοκτήτη)
- Ασφάλεια
 - ζώου (δρόμος, νερό, ηλεκτρικό ρεύμα)
 - Ιδιοκτήτη (δάγκωμα, τοξική ουσία, δρόμος, νερό, ηλεκτρικό ρεύμα,)
- Ανοικτή αεροφόρος οδός
- Έλεγχος αιμορραγίας
- «First do not harm»
 - π.χ. χορήγηση δια της βίας ξύδι σε περιστατικό υποψίας δηλητηρίασης >>>> εισροφητική βρογχοπνευμονία
- Προσκόμιση σε κτηνίατρο
- Μη εξοικειωμένο πρόσωπο, στοιχειώδης οικιακός εξοπλισμός π.χ. υφάσματα, νερό, αλάτι, υπεροξείδιο υδρογόνου κ.λπ.
- Χειρότερη δυνατή υπόθεση (λάθος μπορεί είναι η αναβολή επανεξέτασης σε προϋπάρχον πρόβλημα αντί άμεσης επανεξέτασης)
- **Μέρος της χρυσής πρώτης ώρας**

Αρχική προσέγγιση

- Ασφάλεια
- Το ζώο εκτός από φοβισμένο μπορεί να παύει να ανταποκρίνεται >> κινδυνεύει και ο ιδιοκτήτης
- Αργές κινήσεις εκτίμηση πρόθεσης ζώου
- Φίμωτρο (αυτοσχέδιο) όχι σε έμετο ή σε δυσκολία στην αναπνοή
- περιλαίμιο, χειρισμοί σύλληψης κεφαλής



Αιμορραγία (εξωτερική / εσωτερική / αρτηριακό αίμα / φλεβικό αίμα κ.λπ.)

- Εφαρμογή άμεσης πίεσης στην περιοχή που αιμορραγεί (χέρι ή επίδεσμος).
- Δεν προτείνεται η συνεχής απομάκρυνση της πίεσης για έλεγχο αιμόστασης διότι απομακρύνεται ο υπό σχηματισμό θρόμβος
- Προσοχή στην **ίσχαιμη επίδεση** >> αντίθετα αποτελέσματα

Επίσταξη (πάντα προσκόμιση)>> αν επιτρέπει το ζώο, παγάκια στο επιρίνιο



Δάγκωμα/πληγή

- Απομάκρυνση ξένης ύλης με πλύση
 - Έλεγχος για κάταγμα
 - Κάλυψη πληγής, προστασία
ρύπανσης ειδικά όταν αφορά
τοίχωμα κοιλότητας π.χ. θώρακα
 - Πιεστική κάλυψη έλεγχος
αιμορραγίας
 - **Φαινόμενο παγόβουνου**
 - Μόλυνση
- Κτηνιατρική βοήθεια



Άπνοια

- Σε κάθε περίπτωση έλεγχος ανώτερου αναπνευστικού για έμφραξη
- Τι προηγήθηκε (φαγητό, έντονη εισπνευστική προσπάθεια?)
- Εμφύσηση αέρα στους μυκτήρες του ζώου >> ανύψωση θώρακα
10-15 / min ή 1 / 4-5 sec



**Απουσία παλμού (και συνείδησης,
ωχροί/κυανοί βλεννογόνοι,
διεσταλμένες κόρες)**

— **Ε.ΚΑΡ.Π.Α.**

- Η καρδιά βρίσκεται προς το στέρνο, αμέσως πίσω από το πρόσθιο άκρο
- Πλάγια τοποθέτηση του ζώου (δεξιά)
- Με το αριστερό χέρι τοποθετημένο κοιλιακά της περιοχής της καρδιάς (για στήριξη) προχωρά σε συμπίεσεις με το δεξί στην άνω επιφάνεια της ίδιας περιοχής 80 – 120 φορές το λεπτό ή 6-12 στο μεσοδιάστημα μεταξύ δύο εμφυσήσεων αν ο διασώστης είναι ένας



Shock

- Αποφυγή οποιουδήποτε στρες
- Διατήρηση της θερμοκρασίας



Κώμα

- Έλεγχος αναπνευστικού και κυκλοφορικού
- Έλεγχος για έμφραξη αεραγωγού (και ως αίτιο του κώματος)
- Προστασία αναπνευστικού από αναγωγή και εισρόφηση
- Τοποθέτηση κεφαλής υπεράνω κορμού
- Απελευθέρωση αεραγωγού



Έγκαυμα (θερμικό, χημικό, ηλεκτρικό)

- Εύκολα αναγνωρίσιμο (οίδημα, ερυθρότητα, πόνος, φουσαλίδες)
- Προσοχή σε ενδεχόμενη ηλεκτροπληξία: ασφάλεια π.χ. απομάκρυνση από ηλ. ρεύμα + αποτελεσματικότητα π.χ. αρρυθμίες)
- Ξέπλυμα με άφθονο δροσερό νερό σε κάθε περίπτωση
- Επίθεση πάγου (όχι απευθείας στο δέρμα) για 15 – 20 min, ΤΙΠΟΤΑ ΑΛΛΟ, εκτός από αποστειρωμένη επίδεση
- Ανάλογα με έκταση (και λιγότερο βαρύτητα) οδηγεί σε shock. Κάλυψη ζώου με κουβέρτα για αποφυγή υποθερμίας



Πνιγμός

- Τοποθέτηση κεφαλής σε κατώτερο σημείο
- Ελαφρά χτυπήματα στον θώρακα
- Δεν εξέρχεται νερό
- Τεχνητή αναπνοή



Διάρροια/έμετος

- Στέρηση τροφής για 12 – 24 ώρες αλλά όχι νερού
- Σε έμετο προσφορά μικρής ποσότητας με μορφή κύβων πάγου
- Αίτιο (διάταση / στροφή, δηλητηρίαση)



Θερμοπληξία

- Μείωση της θερμοκρασίας
- Μετακίνηση του ζώου σε δροσερό περιβάλλον
- Διαβροχή της επιφάνειας του σώματος με δροσερό ΉΧΙ ΠΑΓΟΜΕΝΟ νερό και ήπιο άπλωμα με το χέρι. Συνεχείς ανανεώσεις



Κάταγμα (άκρο/α που δε φέρει βάρος, παραμόρφωση γραμμής άκρου/ων)

- Έλεγχος για αιμορραγία ή/και shock
- Όχι προσπάθεια ανάταξης
- Περιορισμός κινητικότητας του ζώου
- Υποστήριξη μακρού οστού με αυτοσχέδιο νάρθηκα (προσπάθεια αποτροπής της εξέλιξης σε ανοικτό) >> όμως first do not harm

Δόντι

- το ζώο μπορεί να μη δείχνει ιδιαίτερη ενόχληση όμως επείγουσα προσκόμιση



Επιληπτική κρίση (απώλεια συνείδησης και σιελόρροια, απώλεια ούρων κοπράνων, μυϊκοί σπασμοί)

- Τα ζώα δεν «καταπίνουν τη γλώσσα» ώστε να προκληθεί έμφραξη του ανώτερου αναπνευστικού. Όχι είσοδος δακτύλων σε στοματική κοιλότητα.

Εξαίρεση οι βραχυκεφαλικές φυλές

- Προστασία ζώου από τραυματισμό αντικειμένων του περιβάλλοντος χώρου. Ήσυχος περιβάλλον
- Υποστήριξη αναπνοής
- Χρονομέτρηση (συνήθως 2-3 min), παρατήρηση – περιγραφή κρίσης
- Υπογλυκαιμία?

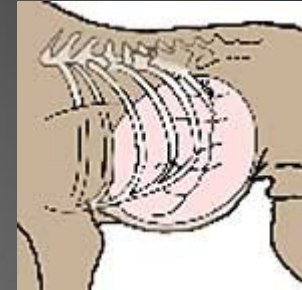


**Γλώσσα, χείλη, στοματική
κοιλότητα** (προσπάθεια
αφαίρεσης με πρόσθια άκρα,
σιελόρροια)

- Συνήθως ξένα σώματα π.χ.
κόκκαλα, παιχνίδια
(προσοχή μπορεί να
χρειάζεται ηρέμηση για
την απομάκρυνση). Μετά
την απομάκρυνση
αιμορραγία συνήθως
αυτοπεριοριζόμενη
- Καυστικές ουσίες
- Ηλεκτροπληξία (κουτάβια)

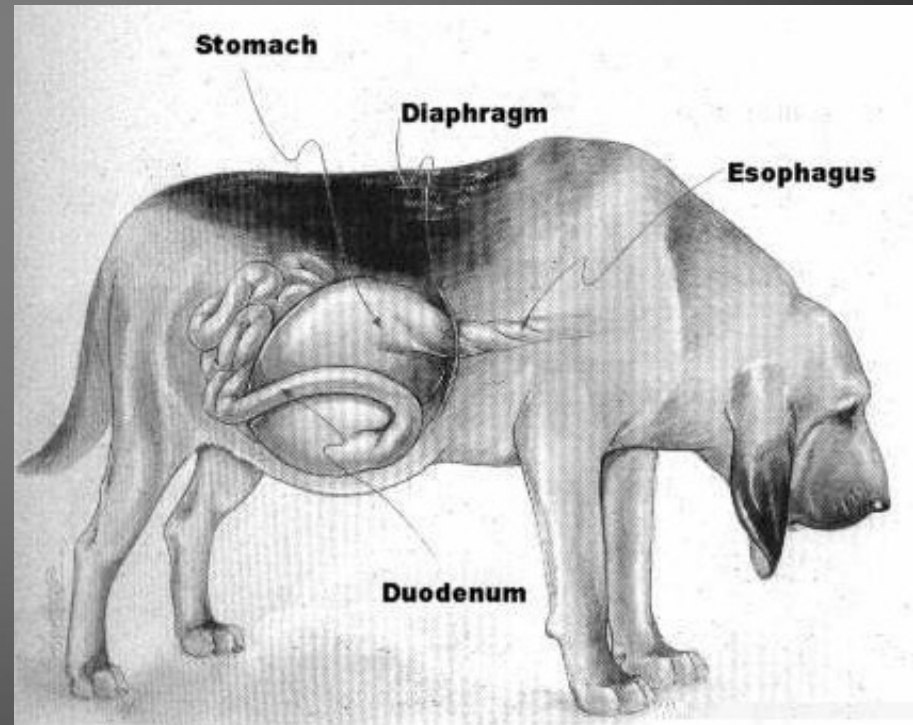


Στροφή στομάχου (διόγκωση κοιλίας, ανεπιτυχείς προσπάθειες εμέτου, δυσκολία στην αναπνοή, κατάπτωση)



ΤΟ... ΕΠΕΙΓΟΝ

- Οποιαδήποτε προσπάθεια αντιμετώπισης από τον ιδιοκτήτη αποτελεί απλώς καθυστέρηση



Μάτια

- Αποφυγή αυτοτραυματισμού
- σε τοξικώσεις, πλύση
- Σε πρόπτωση (συχνότερη σε βραχυκεφαλικές φυλές) διατήρηση υγρού του βολβού και αποφυγή περισσότερης τάσης σε πρόπτωση



Αυτιά

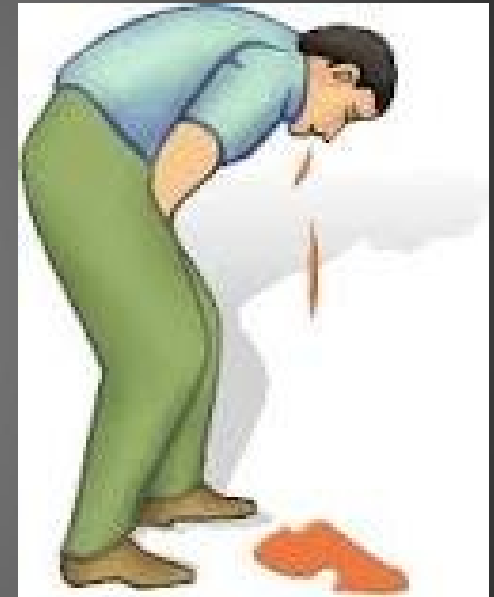
- Ξένο σώμα σε ακουστικό πόρο
- Αιμορραγία από πτερύγιο ωτός >> εντυπωσιακή αλλά συνήθως ακίνδυνη, ακινητοποίηση πτερυγίου με επίδεση γύρω από το κρανίο



Δηλητηριάσεις (κτηνιατρικά & ανθρώπινα φάρμακα, υλικά οικιακής χρήσης, τρόφιμα, φυτά κ.λπ.)

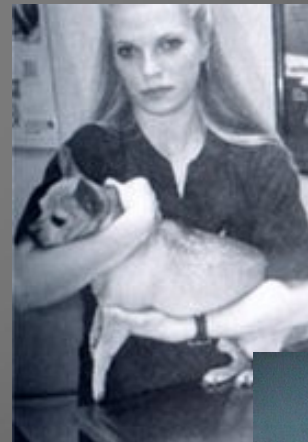
- Ό, τι μπορεί να είναι επικίνδυνο για τον άνθρωπο είναι και για τα ζώα
- Συσκευασία προϊόντος, **τήρηση/εφαρμογή οδηγιών**
- Χρήσιμες πληροφορίες: χαρακτηριστικά ζώου, διάρκεια έκθεσης, συμπτώματα, ύποπτη ουσία
- Δέρμα, μάτια, πεπτικό
- **Διακοπή έκθεσης σε τοξική ουσία**
- Π.χ. μπάνιο, πλύση οφθαλμών
- πρόκληση εμέτου όπου ενδείκνυται π.χ. όχι σε καυστικές ουσίες, υπεροξείδιο υδρογόνου, αλάτι
- Όχι σε απώλεια συνείδησης

Όχι χορήγηση ξυδιού



Μεταφορά

- Αυτοσχέδιο φορείο (ειδικά όπου επιβάλλεται ακινητοποίηση πχ, σε υποψία κατάγματος σπονδυλικής στήλης)
- Κλωβοί
- Αγκαλιά
- Να μην προκαλείται πόνος, ή δυσχέρεια στην αναπνοή ή στην αποβολή εμέσματος



Ευχαριστώ για την προσοχή σας

*Γιώργος Μ. Καζάκος
ΜΑΕΘ, Κτηνιατρική Σχολή, Α.Π.Θ.*